

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-3-39 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 05-29/367-89
Karar Tarihi : 4.5.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü
AYTAÇ, Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Pelin ERDOĞAN

C. BİLDİRİMDE

20

BULUNAN : - Volvo Otomotiv Türk Limited Şirketi
Temsilcisi: Av. Altuğ GÜZELDERE
İnönü Cad. No: 29/11 Dilaram Apt. Taksim İstanbul

D. TARAFLAR : - Volvo Otomotiv Türk Limited Şirketi
Cevat Açıkalın Cad. No: 1 Tozkoparan-Merter İstanbul
- Yetkili Bayileri

30

E. DOSYA KONUSU: Volvo Otomotiv Türk Ltd. Şti.'nin Kamyon, İş Makineleri ve Volvo Penta Deniz Motorları bölümlerinin, kendi bayileri ile imzaladıkları üç adet "Servis ve Yedek Parça Tip Sözleşmesi"ne menfi tespit verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.4.2003 tarih ve 1426 sayı ile giren ve en son 14.4.2005 tarih, 2388 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5 ve 8. maddeleri ile 1997/2 sayılı Anlaşmaların, Uyumlu Eylemler ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanun'un 10. Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkında Rekabet Kurulu Tebiği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 18.4.2005 tarih ve 2004-3-39/MM-05-PU sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 2.5.2005 tarih ve REK.0.07.00.00/76 sayılı Başkanlık Önergisi ile 05-29 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

1- Volvo Türk Limited Şirketi ile bakım-onarım işi ile iştigal eden çeşitli teşebbüsler arasında imzalanan, bildirim konu "Kamyon Servis ve Parça Sözleşmesi", "Volvo İş Makinesi Satış, Servis ve Yedek Parça Sözleşmesi" ve (deniz motorları ile ilgili) "Servis ve Yedek Parça Bayilik

50 Sözleşmesi”ne, içerdikleri rekabet yasağı ve bölgesel sınırlamalara ilişkin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırı hükümler taşımaları nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

2- Kamyon Servis ve Parça Sözleşmesi’nin

60 - 5. maddesinde yapılan değişiklikle satıcıya münhasır bölge tanındığından, 4. maddesinde yer alan aktif satış yasağının 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği’nin 4/b.1. maddesine uygun hale getirildiği,
- 11.2 maddesinin dördüncü fıkrasının 5 yıllık süre sonrasındaki dönem için satıcıya yedek parça ihtiyacının en fazla %80’lik kısmını Volvo’dan alma yükümlülüğü getirilebileceği dikkate alınarak yeniden düzenlendiği ve satıcıya %20’lik kısmının diğer tedarikçilerden temin etme hakkı tanındığı

dolayısıyla, sözleşmenin yeni hali ile 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında muafiyetten yararlandığı,

70 3- Volvo İş Makinesi Satış, Servis ve Yedek Parça Sözleşmesi’nin 3\4 maddesinin, 5 yıllık süre sonrasındaki dönem için satıcıya yedek parça ihtiyacının en fazla %80’lik kısmını Volvo’dan alma yükümlülüğü getirilebileceği dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi ve satıcıya %20’lik kısmının diğer tedarikçilerden temin etme hakkı tanınması nedeniyle, sözleşmenin yeni hali ile 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlandığı,

4- Volvo-Penta Deniz Motorlarına İlişkin Servis ve Yedek Parça Bayilik Sözleşmesi’nin “Konu” başlıklı kısmında yapılan değişiklikle, satıcıya münhasır bir bölge tanınmayarak aktif satış yasağının kaldırılması nedeniyle, sözleşmenin yeni hali ile 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlandığı

80 ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

90 Volvo markalı kamyonlar, iş makineleri ve deniz motorları için satış sonrası yedek parça satışı ve servis-bakım hizmetlerinin verilmesi hususunda imzalanan bildirim konu sözleşmeler göz önünde bulundurularak, “Volvo markalı kamyonlar için satış sonrası yedek parça satışı ve servis-bakım hizmeti pazarı”, “Volvo markalı iş makineleri için satış sonrası yedek parça satışı ve servis-bakım hizmeti pazarı” ve “Volvo-Penta markalı deniz motorları için satış sonrası yedek parça satışı ve servis-bakım hizmeti pazarı” olmak üzere üç farklı tip sözleşme için üç ayrı ilgili ürün pazarı belirlenmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

100 Bildirime konu sözleşmenin, sözleşme konusu ürünlerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde dağıtımına ve servis hizmetlerine yönelik imzalandığı göz önünde bulundurularak, ilgili coğrafi pazar "Türkiye Cumhuriyeti sınırları dahil" olarak tanımlanmıştır.

H.2. Taraflar

110 Volvo Otomotiv Türk Limited Şirketi sermayesinin %99'u İsveç merkezli Volvo Personvagnar Aktiebolag şirketine, %1'i ise yine İsveç merkezli Volvo Car International AB şirketine aittir. Volvo Otomotiv Türk Limited Şirketi (Volvo Türk Limited), Volvo markalı kamyon, iş makineleri ve deniz motorlarının satışı, yedek parçalarının tedariki ve bu ürünlere verilecek bakım/tamir hizmetlerinin koordinasyonu alanlarında faaliyet göstermektedir.

Bildirime konu sözleşmenin diğer tarafını ise yedek parça ve servis işi ile iştigal eden çeşitli teşebbüsler oluşturmaktadır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

120 H.3.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

Bildirime konu sözleşmelerin her üçü de Volvo markalı ürünlerin satış sonrası yedek parça satışı ve servis-bakım hizmetinin dağıtımına ilişkin olarak imzalanmıştır. 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesine göre menfi tespit belgesi verilebilmesi için bildirilen sözleşmenin Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırı hükümler taşıması gerekmektedir.

- 130
- Kamyon bölümüne ilişkin tip sözleşmenin 4. maddesindeki bölgesel sınırlama, 7.2 ve 11.2 maddelerindeki rekabet yasakları,
 - iş makineleri bölümüne ilişkin tip sözleşmenin 1\1 maddesindeki bölgesel sınırlama, 1\3, 2\2 ve 3\4 maddelerindeki rekabet yasakları,
 - deniz motorları bölümüne ilişkin tip sözleşmenin "Konu" başlıklı kısmında yer alan bölgesel sınırlama hükmü,

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık oluşturmaktadır. Bu nedenle her üç tip sözleşmeye de menfi tespit belgesi verilmesi mümkün değildir.

140 H.3.2. Muafiyet Değerlendirmesi

H.3.2.1. 2002/2 sayılı Tebliğ Açısından Değerlendirme

Volvo Türk Limited'in kamyon, iş makineleri ve deniz motorlarına ilişkin sözleşmeleri, Volvo Türk Limited ile çok sayıda servis-bakım istasyonu arasında düzenlenmektedir.

150 Kamyon bölümüne ilişkin sözleşme, kamyonların satışını kapsamaması nedeniyle 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamına girmemektedir. Zira, motorlu taşıtların, yedek parçaların ve servis hizmetlerinin bir arada dağıtımı konusunda imzalanan anlaşmalar 1998/3 sayılı Tebliğ'in sağladığı muafiyetten yararlanabilmektedir. Bu nedenle Tebliğ yalnızca motorlu taşıtların dağıtımı, ya da yalnızca servis hizmetlerine ilişkin olarak imzalanan anlaşmaları kapsamamaktadır. Diğer yandan iş makineleri de "karayollarında kullanım amaçlı" olmamaları nedeniyle, 1998/3 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi ile saptanan kapsamın dışında kalmaktadır. Bu bakımdan, her üç sözleşme de 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Tebliğ açısından değerlendirilmiştir.

160

H.3.2.1.1. Kamyon Servis ve Parça Sözleşmesi

Yetkili satıcıların taşınması gereken standartların belirlendiği ve yetkili satıcılara münhasır bölgeler tanıdığı sözleşmede, yetkili satıcıların sorumluluk bölgeleri dışına aktif satış yapmaları yasaklanmıştır:

Sözleşmenin "Sorumluluk Bölgesi Dışındaki Satışlar" başlıklı 4. maddesi aşağıdaki gibidir:

170 *"ŞİRKET, Sorumluluk Bölgesi dışında aktif olarak Volvo Parçaları satmayacak, Volvo Parçaları Stoğu tutmayacak veya servis atölyeleri oluşturmayacaktır ve Sorumluluk Bölgesi dışında reklam yapmayacak veya başka bir şekilde müşteri arayışı içinde olmayacaktır."*

Ayrıca, sözleşmenin "VOLVO'nun Doğrudan Satış Hakkı" başlıklı 5. maddesinde yetkili satıcılara münhasır bölge hakkı tanımaktadır. Buna göre:

180 *"VOLVO, ŞİRKET'in Sorumluluk Bölgesi içerisinde Volvo Parçaları'nı satmayacak ve Volvo Kamyon Servisi faaliyetinde bulunamayacak, aksi Satıcı ve VOLVO tarafından birlikte kararlaştırılmamışsa, her türlü satışı doğrudan satıcıya aktaracaktır."*

Ancak VOLVO yukarıdaki fıkra hükmüne hanel getirmeksizin, Sorumluluk Bölgesi sınırlarında değişiklik yapma hakkını saklı tutar.

190 *Sorumluluk Bölgesi sınırlarında anılan şekilde bir değişikliğin yapılması halinde, bu durum ŞİRKET'e her ne sebeple olsun komisyon, tazminat veya başka ad altında ödeme veya tazminat talep etme hakkını vermeyecektir."*

2002/2 sayılı Tebliğ'in 4/b.1. maddesindeki düzenleme doğrultusunda, bildirim konu sözleşmede yetkili satıcıya münhasır bölge tanındığından, yetkili satıcıların aktif satışlarına getirilen sınırlama 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan muafiyetten yararlanmaktadır.

200 Öte yandan, sözleşmenin 11.2. maddesinin dördüncü fıkrasında, 5 yıllık süre sonrasındaki dönem için satıcıya ihtiyacının en fazla %80'lik kısmını Volvo'dan alma yükümlülüğü getirilmiş ve %20'lik kısmını diğer tedarikçilerden temin edebileceği düzenlenmiştir:

210 *"ŞİRKET, ...Sözleşmenin devam ettiği ilk 5 (beş) yıl için Volvo kamyonlarının tamir, bakım ve servisinde, münhasıran Volvo'dan satın alınan Volvo Parçalarını kullanmak, sonraki dönemde ise Volvo kamyonlarının bakım ve servisinde kullanılan parçaların %80'inin Volvo'dan satın alınan Volvo Parçaları olmasını sağlamak (ŞİRKET söz konusu parçaların kalan %20'lik kısmını diğer tedarikçilerden temin edebilecektir). Volvo'nun her türlü know-how'u veya fikri haklarına herhangi bir şekilde tecavüz teşkil etmekte olan parçaların kullanılması, bu bentteki süre ve oran sınırlamalarından bağımsız olarak yasaklanmıştır."*

220 2002/2 sayılı Tebliğ'in 3. maddesine göre "...ilgili pazardaki anlaşma konusu mal veya hizmetlerin ya da onları ikame eden mal veya hizmetlerin %80'inden fazlasının sağlayıcıdan veya sağlayıcının göstereceği başka bir teşebbüsten satın alınmasına yönelik olarak alıcıya doğrudan veya dolaylı biçimde getirilen herhangi bir yükümlülük" de "rekabet etmeme yükümlülüğü" olarak kabul edilmektedir. Tebliğ ile tanınan muafiyetin uygulanmayacağı yükümlülükler arasında düzenlenen Tebliğ'in "Rekabet Etmeme Yükümlülüğü" başlıklı 5. maddesinde ise, "Alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğü" hükmü yer almaktadır.

Dolayısıyla, sözleşmenin 11. maddesinin dördüncü fıkrasında yer verilen 5 yıla kadar rekabet etmeme yükümlülüğü, 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanmaktadır. İlk 5 yıldan sonraki dönem için getirilen rekabet yasağı da Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanmaktadır.

230 Sonuç olarak, sözleşme 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında olup, grup muafiyetinden yararlanmaktadır.

H.3.2.1.2. İş Makinesi Satış, Servis ve Yedek Parça Sözleşmesi

Volvo markalı iş makinelerinin satış, servis ve yedek parça satışına ilişkin tip sözleşmenin "Satıcının Sadakat Yükümlülüğü" başlıklı 1\3 maddesine göre satıcıya getirilen rekabet yasağı, 5 yıllık süre için geçerlidir ve 2002/2 sayılı Tebliğ'de sağlanan muafiyetten yararlanmaktadır.

240 İş makinelerine ilişkin sözleşmenin “Orijinal Volvo Parçaları” başlıklı 3\4 maddesinde, ilk 5 yıldan sonraki dönem için satıcıya Volvo parçalarının %20’lik kısmını diğer tedarikçilerden temin edebilme hakkı tanınmıştır:

“Satıcı, sözleşmenin devam ettiği ilk 5 (beş) yıl için, Volvo iş makinelerinin tamir, bakım ve servisinde, münhasıran VOLVO’dan satın alınan Volvo Parçalarını kullanmayı, takip eden dönemde ise Volvo iş makinelerinin bakım ve servisinde kullanılan parçaların %80’inin VOLVO’dan satın alınan Volvo Parçaları olmasını sağlamayı (ŞİRKET söz konusu parçaların kalan %20’lik kısmını diğer tedarikçilerden temin edebilecektir) kabul ve taahhüt eder.

250

VOLVO’nun her türlü know-how’u veya fikri haklarına herhangi bir şekilde tecavüz teşkil etmekte olan parçaların kullanılması, bu bentteki süre ve oran sınırlamalarından bağımsız olarak yasaklanmıştır.”

Sonuç olarak, sözleşmenin 1\3 ve 3\4 maddeleri 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında olup, grup muafiyetinden yararlanmaktadır.

H.3.2.1.3. Volvo-Penta Deniz Motorları Servis ve Yedek Parça Bayilik Sözleşmesi

260

Volvo Penta markalı deniz motorlarının servis ve yedek parça satışına ilişkin tip sözleşmenin “Konu” başlıklı kısmında satıcıya münhasır bir bölge tanınmayarak aktif satış yasağı kaldırılmıştır:

“Bu sözleşme hükümlerine bağlı kalmak ve VOLVO PENTA’nın servis politikasına uymak koşuluyla BAYI’nın VOLVO PENTA Motorlarının servisini ve tamirini yapmaya, motor yedek parça ve aksesuarlarını Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde aktif olarak satmaya, münhasır olmayan yetkisi vardır. VOLVO PENTA Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde başkaları ile de bu konuda sözleşme yapmak hakkına sahiptir.”

270

Sonuç olarak, sözleşme 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında olup, grup muafiyetinden yararlanmaktadır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

280 1- Volvo Otomotiv Türk Limited Şirketi ile bakım-onarım işi ile iştigal eden çeşitli teşebbüsler arasında imzalanan, bildirim konu “Kamyon Servis ve Parça Sözleşmesi”, “Volvo İş Makinesi Satış, Servis ve Yedek Parça Sözleşmesi” ve (deniz motorları ile ilgili) “Servis ve Yedek Parça Bayilik Sözleşmesi”ne, rekabet yasağı ve bölgesel sınırlamalara ilişkin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırı hükümler taşımaları nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine;

2- Kamyon Servis ve Parça Sözleşmesi, Volvo İş Makinesi Satış, Servis ve Yedek Parça Sözleşmesi ve deniz motorları ile ilgili “Servis ve Yedek

05-29/367-89

Parça Bayilik Sözleşmesi”nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,

290 OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.